

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 4.

14. märtsil 1933.

Nr. 4.

Avalikkudele raamatukogudele soovitatud raamatute nimestik.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna 1933. a. 10. märtsi ringkiri nr. 51-31 töötute talvistele avalikkudele töödele saatmise korra asjus.

AMETLIK OSA.

Kinnitan.

Tallinnas, 3. märtsil 1933. a.

H. KUKKE,

Hariduse- ja sotsiaalminister.

Avalikkudele raamatukogudele soovitatud RAAMATUTE NIMESTIK.

Koostanud

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi
raamatukogude komisjon.

EESSÕNA.

Käesolev „Avalikkudele raamatukogudele soovitatud raamatute nimestik“, mis sisaldab valikut 1929. aastal ilmunud trükiteodetest, on koostatud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi raamatukogude komisjoni poolt samadel alustel kui nimestiku I ja II vihk.

Komisjoni koosseisu käesoleva vihu koostamisel kuulusid hariduseõunikud G. Ollik (juhataja), J. Kiivet ning dr. A. Nuth, HSM peasekretär A. Kurvits, HSM majanduseinspektor H. Gross, Tallinna linna keskraamatukogu juhataja A. Sibul ja Tallinna linna naiskutsekooli eesti keele õpetaja mag. J. Väinaste. Tööjaotus ko-

misjoni liikmete vahel on näidatud II vihu eessõnas, milline vihk ilmus 30. detsembril 1932. a. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teatajas nr. 11.

HSM raamatukogude komisjon ei kavatse avaldada 1929. aastast kaugemale ulatuvat retrospektiivset raamatukogudele soovitatavate trükitoodete nimestikku ja soovitab sellepärast raamatukogude juhatajaile kasutada varem ilmunud raamatute valikul Eesti Haridusliidu väljaandena 1929. aastal ilmunud „Raamatukogudele soovitatavate raamatute nimekirja“, mis on saadaval Eesti Haridusliidus (Tallinn, S. Roosikrantsi 12) hinnaga 25 senti eksemplar.

Järgmises vihus avaldab komisjon 1932. aastal ilmunud raamatute nimestiku ja kavatseb avaldada edaspidi ilmuvate ja soovitamisele kuuluvate raamatute nimestikke tihedamini, et võimaldada raamatukogude juhatajaile raamatute valimist varsti pärast nende ilmumist.

1929. a. ilmunud raamatud.

Liik nr. O.

Ilukirjandus.

Romaanid, novellid, luuletised, näidendid, rahvalaulud, muinasjutud ning teised ilukirjanduslikud teosed.

1. **Akuraters, Jānis.** Sulaspoisi suvi. Jutustis. Läti keelest tõlkinud Karl Aben. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 71 lk. Hind 75 s. II.
2. **Balzac, Honoré de.** Isa Goriot. Romaan. Prantsuse keelest tõlkinud Arma Kristen ja Bernhard Linde. Tartu, Noor-Eesti. 333 lk. Hind 3 kr. 75 s. II.
3. **Bornhöhe, Eduard.** Vürst Gabriel ehk Piritä kloostri viimsed päevad. 5 tr. Tallinna, G. Pihlakas. 200 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
4. **Chamson, André.** Maantee-mehed. Romaan. Prantsuse keelest tõlkinud Kusta Martinson. Tartu, „Valik“. 198 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
5. **Conrad, Joseph.** Duell. Jutustis. Inglise keelest tõlkinud August Herms. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 53). 61 lk. Hind 25 s. I.
6. **Dostojevski, Feodor Mihailovitš.** Kuritöö ja karistus. Romaan. Vene keelest tõlkinud A. H. Tammsaare. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 6—8). 683 lk. Hind 3 kr. I.
7. **Eastlake, Elizabeth.** Liivimaa jutud. Inglise keelest tõlkinud Bernhard Linde. Tallinna, „Varak“. 215 lk. Hind 2 kr. 20 s. II.

8. **Flex, Walter.** Wallensteini pale. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Linda Vilmre. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 83). 63 lk. Hind 25 s. II.
9. **Freuchen, Peter.** Eskimo. Romaan. Taani keelest tõlkinud Maret Vasar. Tartu, K.-ü. „Postimees“. 279 lk. Hind 2 kr. 75 s. II.
10. **Galsworthy, John.** Valge ahv. Romaan. Inglise keelest tõlkinud A. H. Tammsaare. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 512 lk. Hind 3 kr. I.
11. **Gárdonyi, Géza.** Nägematu inimene. Romaan. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 5). 287 lk. Hind 1 kr. I.
12. **Gogol, Nikolai.** Taras Bulba. Jutustis. Vene keelest tõlkinud Arthur Adson. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 68/69). 124 lk. Hind 50 s. I.
13. **Goncourt, Edmond de.** Vennad Zemganno. Jutustis. Prantsuse keelest tõlkinud Marta Sillaots. Tallinna, A. Org. 168 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
14. **Hamsun, Knut.** Tuisupea. Romaan. Norra keelest tõlkinud Johannes Järv. K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 95—96). 127 lk. Hind 50 s. II.
15. **Hašek, Jaroslav ja Vanek, Karl.** Vahva sõduri. Šveiki seiklused. Tšehhi keelest tõlkinud Bernhard Linde. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. nr. 5., 9., 12., 17., 20., 21., 28., 29., 36., 37., 45., 46., 50., 51., 57., 58., 66/67., 75/76. ja 77/78.). Hind 5 kr. 50 s. II.
16. **Heidenstam, Werner v.** Karl XII (4 juttu kogust „Karo-lingid“). Rootsi keelest tõlkinud Ernst Raudsepp. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 92). 63 lk. Hind 25 s. II.
17. **Hesse, Hermann.** Eelkevad. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Jaan Kangilaski. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 101). 63 lk. Hind 25 s. II.
18. **Hoffmann, Ernst Theodor Amadeus.** Preili de Scuderi. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Albert Kivikas. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 71). 62 lk. Hind 25 s. II.
19. **Jakovlev, Aleksander.** Hiina vaas. Jutustis. Vene keelest tõlkinud Alfred Kurlents. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 80). 63 lk. Hind 25 s. II.
20. **Janno, Richard.** Metsmees. Romaan. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 216 lk. Hind 5 kr. 50 s. II.

21. **Jaunsudrabiņš, Jānis.** Valge raamat. Valik jutte. Läti keelest tõlkinud Karl Kirde. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 219 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
22. **Järnefelt, Arvid.** Minu Marta. Jutustis. Soome keelest tõlkinud A. Selge. Tartu, Tapper. 155 lk. Hind 2 kr. I.
23. **Kallas, Aino.** Hundimõrsja. Üks jutt Hiiumaalt. Soome keelest tõlkinud Friedebert Tuglas. Tartu, Noor-Eesti. 80 lk. Hind 1 kr. 20 s. II.
24. **Keller, Gottfried.** Püha neitsi ja kurat. Kolm legendi. Saksa keelest tõlkinud Anna Fiskar. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 73 lk. Hind 40 s. II.
25. **Krusten, Ernst.** Mineviku jahil. Romaan. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 239 lk. Hind 5 kr. 75 s. II.
26. **Kurlents, Alfred.** Loterii meetod. Veste. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 158 lk. Hind 3 kr. II.
27. **Lermontov, Mihhail Jurjevitš.** Meie aja kangelane. Romaan. Vene keelest tõlkinud Jaan Jõepera. Tartu, „Sõnavara“. 216 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
28. **Liiv, Jakob.** Lüürilised laulud. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 367 lk. Hind 4 kr. II.
29. **Liiv, Juhan.** Peipsi pääl, ja teisi jutustusi. Tartu, Noor-Eesti. 104 lk. (Kogutud teoksed IV anne). Hind 1 kr. I.
30. **Loti, Pierre.** Minu vend Yves. Jutustis. Prantsuse keelest tõlkinud Marta Sillaots. Tartu, Tapper. 231 lk. Hind 3 kr. II.
31. **Luts, Oskar.** Harald teotseb. Näidend 3 vaatuses. Tartu. 54 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
32. **Lydecken, Arvid.** Tähtede maailmas. Fantastiline jutustis noorsoole. Soome keelest tõlkinud Ann Tamm. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 68 lk. Hind 90 s. II.
33. **Marryat, Frederick.** Peeter Kohtlane. Jutustis. Inglise keelest tõlkinud David Karopun. Tartu, „Valik“. 335 lk. Hind 3 kr. 90 s. II.
34. **Maupassant, Guy de.** Vee pääl. Romaan-reisikirjeldis. Prantsuse keelest tõlkinud Ella Roost ja Johannes Aavik. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 200 lk. Hind 3 kr. II.
35. **Maurois, André.** Ariel ehk Shelley elulugu. Prantsuse keelest tõlkinud Lydia Raudsepp. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 367 lk. Hind 2 kr. II.
36. **Metsanurk, Mait (Hubel, Eduard).** Talupoja poeg. Näidend kolmes vaatuses. Tartu, Noor-Eesti. 103 lk. Hind 2 kr. II.
37. **Metsanurk, Mait (Hubel, Eduard).** Ennäe inimest! Romaan. Tartu, Noor-Eesti. 332 lk. Hind 4 kr. II.

38. **Metsanurk, Mait (Hubel, Eduard)**. Jutustused ja novellid. Tartu, Noor-Eesti. 181 lk. (Kogutud teosed I anne). Hind 2 kr. 25 s. I.
39. **Móricz, Zsigmond**. Mudakuld. Romaan. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 1). 238 lk. Hind 1 kr. II.
40. **Mälk, August**. Läbi öö. Romaan. Tartu, „Tapper“. 402 lk. Hind 4 kr. 50 s. II.
41. **Mälk, August**. Surnud elu. Jutustis. Tartu, Noor-Eesti. 145 lk. Hind 1 kr. 90 s. II.
42. **Mändmets, Jakob**. Kogutud teosed. Esimene anne. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 271 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
43. **Mändmets, Jakob**. Kogutud teosed. Teine anne. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 308 lk. Hind 3 kr. II.
44. **Pakkala, Teuvo**. Elsa. Romaan. Soome keelest tõlkinud Ludmilla Jaakson. Tartu, Noor-Eesti. 295 lk. Hind 3 kr. II.
45. **Poruk, Jaan**. Pärlipüüdja. Jutustis. Läti keelest tõlkinud Karl Aben. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 207 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
46. **Raudsepp, Hugo**. Mikumärdi. Komöödia viies vaatuses. Tartu, Noor-Eesti. 151 lk. Hind 2 kr. 25 s. II.
47. **Remarque, Erich Maria**. Läänerindel muutuseta. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Gr. Koch. Tartu, Tapper. 186 lk. Hind 2 kr. 75 s. II.
48. **Reymont, Wladislaw St.** Kaebealune nr. 437. Jutustis. Poola keelest tõlkinud Artur Roose. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 60). 60 lk. Hind 25 s. II.
49. **Roht, Richard**. Aeg. Romaan. Tartu, Noor-Eesti. 333 lk. Hind 4 kr. I.
50. **Saal, Andres**. Hilda. Ajalooline jutustis XIV aastasajast. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 178 lk. Hind 1 kr. II.
51. **Schnitzler, Arthur**. Karjuseflööt. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Jaan Kangilaski. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 74). 62 lk. Hind 25 s. II.
52. **Shakespeare, William**. Macbeth. Draama 5 vaatuses. Tõlkinud Ants Oras. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 111 lk. Hind 1 kr. 75 s. II.
53. **Strindberg, August**. Hemsö rahvas. Romaan. Rootsi keelest tõlgitud. Tallinna, „Elu“. 170 lk. Hind 70 s. II.
54. **Strindberg, August**. Üksi. Autobiograafiline jutustis. Rootsi keelest tõlkinud Adele Lemberg. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 89 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.

55. **Strindberg, August.** Mere rüpes. Romaan. Rootsi keelest tõlkinud Ernst Raudsepp. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 3). 222 lk. Hind 1 kr. II.
56. **Tammann, August.** Vidriku parun. Romaan. Tartu, Noor-Eesti. 160 lk. Hind 2 kr. 25 s. II.
57. **Tammsaare, A. H. (Hansen, Anton).** Tõde ja õigus. Romaan. I jagu. 2 tr. Tartu, Noor-Eesti. 586 lk. Hind 5 kr. I.
58. **Tammsaare, A. H. (Hansen, Anton).** Tõde ja õigus. Romaan. II jagu. Tartu, Noor-Eesti. 578 lk. Hind 6 kr. I.
59. **Under, Marie.** Õnnevarjutus. Kogu ballaade. Tartu, Eesti Kirjanikkude Liit. 77 lk. Hind 3 kr. II.
60. **Vallak, Peet (Pedajas, Peeter).** Relvad vastamisi. Novellid. Tartu, Eesti Kirjanikkude Liit. 165 lk. Hind 3 kr. II.
61. **Valtari, Mika.** Suur illusioon. Romaan. Soome keelest tõlkinud Aleksander Rahkama. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 12). 222 lk. Hind 1 kr. II.
62. **Valtonen, Hilja.** Ära hõiska enne õhtut! Jutustis. Soome keelest tõlkinud August Karuste. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 62—63). 123 lk. Hind 50 s. II.
63. **Wells, Herbert George.** Esimesed inimesed kuul. Fantastiline romaan. Inglise keelest tõlkinud Oskar Truu. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 382 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
64. **Wells, Herbert George.** Maailmade sõda. Romaan. Inglise keelest tõlkinud V. Pedajas. Tallinna, „Etu“. 218 lk. Hind 70 s. II.
65. **Verne, Jules.** Saladuslik saar. Romaan. Prantsuse keelest tõlkinud Alma Ainomäe. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 617 lk. Hind 7 kr. II.
66. **Wilde, Eduard.** Prohvet Maltsvet. Romaan. (Kogutud teosed XXIV—XXVI). Tartu, K.-ü. „Loodus“. 740 lk. Hind 3 kr. 60 s. I.
67. **Wilde, Eduard.** Peiu käsiraha, ja teised jutustused. (Kogutud teosed XII). Tartu, K.-ü. „Loodus“. 238 lk. Hind 3 kr. 20 s. II.
68. **Wilde, Eduard.** Kui Anija mehed käisid Tallinnas. Romaan. (Kogutud teosed XXII—XXIII). Tartu, K.-ü. „Loodus“. 344 lk. Hind XXII—2 kr. 40 s., XXIII—2 kr. 20 s. I.

69. **Wilde, Oscar.** Dorian Gray portree. Romaan. Inglise keelest tõlkinud A. H. Tammsaare. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 272 lk. Hind 3 kr. 50 s. I.
70. **Visnapuu, Henrik.** Puuslikud. Luuletised. Tartu, Eesti Kirjanikkude Liit. 93 lk. Hind 3 kr. II.
71. **Zola, Emile.** Uputus. Jutustis. Prantsuse keelest tõlkinud A. Aspel. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaalbiblioteek nr. 79). 62 lk. Hind 25 s. I.
72. **Zweig, Stefan.** Kiri tundmatult. Jutustis. Saksa keelest tõlkinud Richard Janno. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaalbiblioteek nr. 70). 64 lk. Hind 25 s. II.

Liik nr. 1.

Üldteosed.

Teaduste ajalugu ja metodoloogia, üldteaduse sõnaraamatud, albumid, mitmekesise sisuga raamatud, bibliograafia, raamatukoguteadus.

1. **Kurvits, Aleksander.** Raamatukogu ja vabaharidustöö. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 143 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
2. Maa hing. Koguteos 1929. Tallinna, C. R. Jakobsoni nimelise „Põllumehe Kapitali“ valitsemise selts. 74 lk. Hind 75 s. II.
3. Õitsituled. Eesti ajakirjanikkude (juubeli-) album. Koguteos VIII. Toimetanud Paul Olak. Tallinna, Eesti Ajakirjanikkude Liit. 160 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.

Liik nr. 2.

Usu-, mõtte- ja kasvatusteadus.

Usuteadus, mõtteteadus, psühholoogia, loogika, eetika, esteetika, psühhofüsioloogia, rahvaharidus, koolid, rahva vabaharidusetöö, kasvatusteadus.

1. **Dunkel, Joh.** Herrnhuti Ev. Vennaste Koguduse kaheksa aastase tegevuse ülevaade, tema asumine, kannatused, võitlus ja tegevus; enne Läänemere mail, nüüd Eestis 1729—1929. Tallinna, autor. 64 lk. II.
2. **Fosdick, Harry Emerson.** Teenimise tähtsusest. Inglise keelest tõlkinud Salme Klaos. Tartu, Kristlik Noorte Naiste Ühing. 236 lk. Hind 2 kr. II.
3. **Krahe, Aleksis.** Tegelik enesekasvatus. Juhiseid õpiringidele ja üksikutele enesekasvatajatele. Tartu, Eesti Karskusliit. 39 lk. Hind 25 s. II.

4. **Tuttar, Hendrik ja Dahl, H. V.** Ärkamise aeg. Tallinna, E. B. K. Selts. 127 lk. II.
5. **Strauss, C. T.** Buddha ja tema õpetus. Tõlkinud R. M. Tartu, „Sõnavara“. 70 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.

Liik nr. 3.

Ühiskonna- ja õiguseteadus.

Sotsioloogia, ühiskondline ning poliitiline elu, rahvamajandus, liikumise- (ühenduse-) abinõud rahvamajanduse ja ühiskondlise elu seisukohalt, tööliste küsimus, ühistegevus, statistika, õiguseteadus, valitsus, omavalitsus ja teised ühiskondl. küsimused.

1. Eesti Põllumajandus. Statistiline aastaraamat 1928. Tallinna, Riigi Statistika Keskbüroo. 218 lk. Hind 7 kr. 50 s. II.
2. **Elisto, Elmar.** Kategoorilise karskusnõude põhjendus, eriti intelligentsi ilmavaates. 2. täiend. tr. Tartu, Eesti Karskusliit. 30 lk. Hind 25 s. II.
3. **Höglund, Zeth.** Sotsialismi ajalugu pääjoontes. Tallinna, Tööliste Kirj. Üh. 88 lk. Hind 60 senti. II.
4. **Kurvits, Aleksander.** Haridustegelase käsiraamat. Tallinna, Riigi Trükikoda. 151 lk. Hind 2 kr. I.
5. Majandusteaduslikud, eriti eramajandusteaduslikud kirjad. Toimetaja Eldor Fählmann. Tartu, Ülikooli eramajandusteaduslik seminar. 186 lk. II.
6. **Man, Hendrik de.** Sotsialism kultuurliikumisena. Tõlkinud Erich Joonas. Tallinna, Tööliste Kirj.-Üh. 23 lk. Hind 20 s. II.
7. **Mäelo, Helmi.** Alkoholivaba kultuuri poole. Juhtnõore naistele alkoholismi vastases võitluses. Tartu, Naiste Karskusliit. 104 lk. Hind 75 s. II.
8. Riigikohtu seletused Balti tsiviilõiguse alal. Tartu, „Sõnavara“. 138 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
9. **Valge, Jaan.** Riigikohtu administratiivosakonnas 1920. kuni 1927 a. lahendatud küsimused. Tartu, A. Treu-feldt. 307 lk. Hind 10 kr. II.

Liik nr. 4.

Keele- ning kirjanduseteadus ja kunst.

Üldteadused kirjanduse, keele ja kunsti alalt, keelereadus, kirjanduse teooria, kirjanduse ajalugu ja arvustised, teater, muusika, noodid, kunstid ja kunstide ajalugu.

1. Eesti Õigekeelsuse sõnaraamat. Toimetaja J. V. Veski. I ja II köide. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 1120 lk. Hind 8 kr. I.

2. **Kallas, Aino.** Tähelend. Koidula elulugu. Soome keelest tõlkinud Friedebert Tuglas. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 264 lk. Hind 3 kr. 50 s. I.
3. **Lehtonen, Johannes Vihtori.** Victor Hugo. Soome keelest tõlkinud Friedebert Tuglas. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 135 lk. Hind 1 kr. 75 s. II.
4. **Ramul, Peeter.** Üldise muusika-ajaloo põhialused. Tallinna, Esto-Muusika. 229 lk. Hind 4 kr. II.
5. **Raudsepp, Hugo.** Mait Metsanurk ja tema aeg. Tartu, Noor-Eesti. 472 lk. Hind 6 kr. 25 s. II.

Liik nr. 5.

Matemaatika, looduse- ja arstiteadus.

Matemaatika, täheteadus, füüsika, füüsiline maadeteadus, meteoroloogia, keemia, geoloogia, mineraloogia, bioloogia, bakterioloogia, botaanika, zooloogia, loomaa-
 rstiteadus, arstiteadus üldse, tervishoid, karskuseküsimus, sport, võimlemine ja
 mängud.

1. **Kuhne, Louis.** Uus arstimisõpetus. Viljandi, „Tervishoid“. 81 lk. II.
2. **Kuriks, Oskar.** Silma-marjad. Tartu. 23 lk. Hind 15 s. II.
3. Läänemaa tervishoiuline kirjeldus. Toimetaja prof. A. Rammul. Tartu, E. V. Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus ja Tartu Ülikooli Tervishoiu Instituut. 98 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
4. **Olt-Ojasalu, August.** Loomatervishoiu käsiraamat. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 225 lk. Hind 2 kr. II.
5. **Rosental, Jaan.** Mis on röimatism ehk jooksjä? Tartu, Eesti Tervishoiu Muuseum. 12 lk. Hind 8 senti. I.
6. **Sumberg, Voldemar.** Kodu apteek. Tartu, Eesti Tervishoiu Muuseum. 7 lk. Hind 5 senti. I.
7. **Vallner, Rudolf.** Eesti rahvarohtude sõnastik. Tallinna, autor. 170 lk. Hind 4 kr. 50 s. II.

Liik nr. 6.

Rakenduseteadus.

Põllumajandus, karjakasvatus, sulg- ja väikeloomapidamine, aiandus, metsaasjandus ja muud majapidamise harud, majapidamine, käsitöö, tööstuse kõik harud, tehnoloogia, fotograafia, ehituseteadus, raamatupidamine, sõjaasjanduse ja muu oskuse-
 sihiline kirjandus.

1. **Daniel, Oskar.** Mets ja metsandus Eestis. Tallinna, Riigimetsade valitsus. 62 lk. II.

2. Eesti taru. Tartu, Eesti Aiandus-Mesinduse Kesksele. 15 lk.
Hind 10 s. II.
3. **Gangnus, Karl.** Kuidas kaitsen oma elu ja vara pikse eest. Juhatusi piksekaitsese ehitamiseks. Tallinna, „Maa“. 24 lk. II.
4. **Karell, Joh.** Puutööde põhiõpetus ja meetodika. Rakvere, autor, 80 lk. II.
5. **Kramer, O.** Kodune veinitööstus. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 58 lk. Hind 1 kr. II.
6. **Kukk, J.** Raamatu- ja arvepidamise käsiraamat tarvitajate ja majandusühingute tegelastele. Tallinna, Eesti Ühistegelise Liit. 64+XXV lk. Hind 4 kr. II.
7. **Käsebier, Ants ja Zolk, Karl.** Taimekaitse aias. Tartu. Äratr. „Põllumehe käsiraamatust“. 80 lk. Hind 80 s. I.
8. **Leesment-Mälberg, Emma.** Perenaiste käsiraamat. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 260 lk. Hind 2 kr. 80 s. II.
9. **Olbrei, Friedrich.** Detektorist — refleksvastuvõtjani. Tallinna. 59 lk. Hind 75 s. II.
10. **Oskar, Karl.** Kilusoolamine. Tallinna, Eesti Kalameeste Ühingute Liit. 18 lk. Hind 15 s. II.
11. **Parikas, Johannes ja Peeter.** Fotograafia õpperaamat. 3. ümbertööt. tr. Tallinna, autorid. 313+22+32 lk. Hind 3 kr. 50 s. I.
12. **Parikas, Johannes ja Peeter.** Foto-amatöör. Tallinna, autorid. 56 lk. Hind 50 senti. II.
13. **Pirker, Aleksander.** Tuletõrjuja käsiraamat. Tallinna, Üleriikline Tuletõrje liit. 415 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
14. **Pool, Theodor.** Karjakoplid. Nende asutamine ja hoid. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 74 lk. Hind 1 kr. I.
15. **Põdrus, A.** Detektoraparaadid. Käsiraamat raadioamatööridele. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 79 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
16. Põllumajanduse peavalitsuse aastaraamat II. 1926—1929. Tallinna, Põllutöoministeerium. 330 lk. Hind 8 kr. II.
17. **Raudkats, Anna.** Tervis ja ilu. Naiste koduvõimlemise juht. Tallinna, autor. 109 lk. Hind 2 kr. I.
18. **Raudkats, Anna.** Mängud IV. Laulumängud lastele. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 134 lk. Hind 4 kr. II.
19. **Reier, Hermann Voldemar.** Mehaaniline tehnoloogia tööstusliikudele koolidele I, II ja III. Tallinna, Hariduseministeerium. I — 88 lk, II — 81 lk., III — 106 lk. Hind à 1 kr. II.

20. **Reim, Paul.** Metsade majanduslik tähtsus Eestis. Tartu, Ülikooli õppemetskond. 112 lk. Hind 1 kr. II.
21. **Rumessen, Johannes.** Piim laudast piimatalituseeni ehk õpetus sellest, kuidas saada piimast paremat hinda ja mis selleks vaja kodus teha. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 24 lk. Hind 20 s. II.
22. **Sepp, V.** Turvas põllumajanduses. Tallinna, Turbaühingute Liit. 50 lk. Hind 30 senti. II.
23. Sookultuur IX. Toimetaja prof. L. Rinne. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 60 lk. Hind 75 senti. I.
24. **Stören, Kr.** Piimanduse õpetus. Norra keelest tõlkinud J. Rumessen. Tallinna, K.-ü. „Agronoom“. 420 lk. Hind 5 kr. I.
25. **Sõtsjanko, V. J.** Puuvilja- ja marjaveini valmistamise õpetus. 2 tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 84 lk. Hind 1 kr. 80 s. II.

Liik nr. 7.

Maade- ja rahvasteadus.

Maadeteadus (peale füüsilise maadeteaduse), kaardid, plaanid, reisijuhid, reisi- kirjeldised, rahvasteadus, antropoloogia.

1. Eesti Rahva Muuseumi aastaraamat IV. Tartu. 170 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
2. **Hedin, Sven.** Uue maailma avastuslugu. Tõlkinud Hugo Valma. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 108 lk. Hind 75 s. I.
3. **Krõmov, Vladimir.** Harakiri maalt. Reisikirjeldis. Vene keelest tõlkinud Albert Kivikas. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 55). 61 lk. Hind 25 s. II.
4. **Krõmov, Vladimir.** Linn-sfinks. Reisimärkmeid Londonist. Vene keelest tõlkinud Albert Kivikas. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse universaal-biblioteek nr. 65). 62 lk. Hind 25 s. II.
5. **Manninen, Ilmari.** Soome sugu rahvaste etnograafia. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 334 lk. Hind 12 kr. I.
6. **Parijõgi (Parinbak, Jüri).** Kevad kutsub. Reisimälestisi Muhu- ja Saaremaalt. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 80 lk. Hind 1 kr. I.
7. **Parijõgi (Parinbak, Jüri).** Soome. Reisikirju. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 70 lk. Hind 75 s. I.

8. **Riisman, Eduard.** Dollarite jahil. Tallinna, Tall. E. Kirj.-üh. 158 lk. Hind 3 kr. II.
9. **Tuglas, Friedebert.** Teekond Põhja-Afrika. Teine osa: Alžeeria. Tartu, Noor-Eesti. 162 lk. Hind 2 kr. 50 s. I

Liik nr. 8.

Ajalugu.

Ajalugu üldse, ürgaja kultuur, kultuurajalugu, muinasteadus, suguvõsade teadus, ajalooliste ja üldse tähtsate isikute elulood ning kirjavahetused, mälestised, ajaloolised dokumendid.

1. Eesti biograafiline leksikon. Toimetus: A. R. Cederberg, H. Koppel, J. Köpp, A. Saareste, P. Treiberg, F. Tuglas ja R. Kleis. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 643+XIX lk. Hind 23 kr. 50 s. I.
2. Friedr. Rob. Faehlmann'i album. Tartu, F. R. Faehlana'i mälestuse jäädvustamise komitee. 107 lk. Hind 1 kr. 40 s. II.
3. **Gansberg, Fritz.** Kuidas inimesed vanasti elasid. Populaarteadusl. västed. Saksa keelest tõlkinud Anna Haava. 2 tr. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 94 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
4. **Haamer, Harry.** Rudolf Kallas. Tallinna, „Eesti Kirik“. 54 lk. Hind 40 s. II.
5. Hoidke kodumaa muistseid mälestusmärke! Tartu, Hariduse- ja sotsiaalministeerium. 23 lk. Hind 25 s. I.
6. **Kallas, Aino.** Kiirtepild. Väikesed kirjad Londonist. 8 pilti inglise vaimuelust ja vaimukangelasist. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 152 lk. Hind 2 kr. 25 s. II.
7. **Kruus, Hans.** Eesti ajaloo lugemik. Valitud lugemispalad Eesti ajaloo alalt XVIII ja XIX sajandil. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 306 lk. Hind 4 kr. II.
8. **Liiv, Otu.** Vene asustusest Alutagusel kuni XVIII sajandi esimese veerandini. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 127 lk. Hind 4 kr. II.
9. **Poopuu, Johannes ja Andreller, Jüri.** Soomusrongide diviis vabadussõjas. II. Tallinna. 208 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
10. **Sepp, Johann.** Minu mälestised. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 148 lk. Hind 3 kr. II.

Liik nr. 9.

Lastekirjandus.

1. **Andersen, Hans Christian.** Muinasjutud. Tõlkinud Hugo Raudsepp. Tallinna, A. Org. 192 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
2. **Ernst, Otto.** Asmus Semperi noorusmaa. Romaan. Saksa keelest tõlkinud Anna Haava. 2 tr. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 220 lk. Hind 2 kr. 25 s. I.
3. **Jaik, Juhan.** Uhhuu jutustused. Tartu, Noor-Eesti. 140 lk. Hind 2 kr. 25 s. II.
4. **Martinson, Ernst.** Noorusmaa I. Almanak. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 75 lk. Hind 1 kr. I.
5. **Swan, Anni.** Olli elukool. Noorsoojutt. Soome keelest tõlkinud M. Nurmik. Tallinna, Eesti Õpetajate Liit. 247 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna 1933 a. 10. märtsi ringkiri nr. 51—31 kõikidele tööbörsidele ning linna-, maa-, alevi- ja vallavalitsustele töötute talvistele avalikkudele töödele saatmise korra asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna 1932 a. 19. novembri ringkirja nr. 51—31 p. 5 (HSMT 10 — 1932) kõikidele tööbörsidele ning linna-, maa- alevi-, ja vallavalitsustele töötute talvistele avalikkudele töödele saatmise korra asjas muudetakse ja asendatakse järgmise redaktsiooniga.

5. Töötotsija ei või omada ülalpidamist võimaldavat sissetulekut. Töötotsija sissetuleku ja varandusliku seisukorra kindlaks-tegemine ja otsustamine selle üle kas töötotsija vajab tööd, on tööbörsi ülesanne. Igal juhul töötotsija, kellel ei ole ülal pidada ühtegi leibkonna liiget peale iseenda, ei või omada sissetulekut üle 25 krooni kuus, kui töötotsija alaline elukoht asub linna või alevi piirides, ja üle 15 krooni kuus, kui tema alaline elukoht asub valla piirides.

Samuti töötotsija, kellel ei ole ülal pidada peale abikaasa teisi leibkonna liikmeid, ei või omada abikaasaga kokku sissetulekut üle 35 krooni kuus, kui töötotsija alaline elukoht asub linna või alevi piirides, ja üle 20 krooni kuus, kui tema alaline elukoht asub valla piirides.

Kui töötotsijal on ülal pidada mõni p. 6 nimetatud alaealine või töövõimetu leibkonna liige ja töötotsijal on endal või koos abikaasaga sissetulek, mis ületab eelmises lõikes tähendatud määra, siis võib tööbörs töötotsijat tööle paigutada ainult sel puhul, kui töötotsija kannatab puudust ja vajab hädasti tööd.

Peale selle ei tule avalikkudele töödele saata tööotsijat, kes elab ja töötab suveti üheskoos vanematega ning seepärast võib ka talvel vanematelt ülalpidamist saada, näiteks talupidaja poeg, kes töötab isa talus j.n.e.

Töötotsija sissetuleku kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta töötotsija tulud niihästi rahas kui natuuras.

Hariduse- ja sotsiaalminister H. Kukke.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna
direktor Joh. Sonin.

MITTEAMETLIK OSA.

RIIGIKOHTUOTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Õppejõudude teenistuse seaduse alal.

Asja algtoimetusest nähtub, et kaebaja ametist vallandamise teadaanne on vastava allkirja vastu kätte antud S. algkooli juhatajale T'le, kes ühtlasi on kaebaja M. T. abikaas, 28. juunil 1932 a., seega enam kui üks kuu enne 1. augusti. Edasi nähtub asjatoimetusest, et 30. juunil 1932 a. on A. vallavanem ilmunud kaebaja M. T. korterisse, et vallandamise teadaannet temale enesele kätte anda. M. T. ei ole kodust leitud, ning tema abikaas-koolijuhataja — on teatanud, et M. T. viibib Viljandimaal, mispärast teadaanne on jäetud M. T. korterisse. Õppejõudude teenistuse seaduse § 64 põhjal peab õpetaja oma lahkumisest teenistuskohast teatama koolijuhatajale, samuti peab teatama ka oma asukoha ja selle muudatuse. Ei või kahtlust olla, et S. algkooli juhataja, kui kaebaja mees, teadis oma abikaasa asukoha. Niisugusel korral pidi ta abikaasa asukoha teatama vallavanemale. Kui ta aga oma abikaasa vallandamise teadaande vastu võttis, siis oli ta kohustatud seda abikaasale õigel ajal edasi andma. Kui aga oletada, et kaebaja oma asukohta koolijuhatajale (abikaasale) ei olnud teatanud, siis oli vallavanem õigustatud vallandamise teadaande kaebaja elukorterisse jätma. Neil kaalutlustel tuleb vallandamise teadaanne õigel ajal kätte antuks lugeda.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1014II — 1932 a.

Õppejõudude teenistuse seaduse alal: valimine ja ametisse registreerimine.

Hariduse- ja Sotsiaalminister on õieti leidnud, et E. valla õpetajate valimisel on kinni peetud ja täidetud kõik seaduse ja määruste nõuded õppejõudude valimise asjus. L. maavalitsuse arvamus, et valimisel on rikutud seaduse ja määruste nõudeid sellega, et valimise protokoll on sisse kandmata jäetud ajalehtedes avaldatud kuulutuste

tekst, ja ei ole kuulutatud valimistest maakonnas ilmuvas ajalehes, on ekslik, sest kuulutuste tekst nähtub ajalehest, milles kuulutus avaldatud ja maavalitsus võib seda kontrollida; maakonnas ilmuvas lehes ei kuulutanud vallavalitsus sel põhjusel, et L. koolivalitsus ei teatanud vallavalitsusele HSM Koolivalitsuse seletust kohaliku ajalehe mõiste kohta, nagu nähtub L. maakoolivalitsuse juhataja telefonogrammist HSM Koolivalitsusele. Hiiumaal aga kohaliku lehte üldse ei ilmu. Teisi valimistel olnud puudusi L. maakoolivalitsus üldse leidnud ei ole. Asjaolu, et vallavalitsus nende õpetajate registreerimise ettepanekus on jätnud mõned lahtrid täitmata, ei tähenda iseenesest sugugi, et õpetajate valimistel on rikutud seadusi või määrusi ja ei moodusta enesest sarnast rikkumist, vaid on valimistele järgnev toiming ja ei põhjusta valimiste tühistamist. Käesoleval korral pealegi lahtrites märkimata andmed leiduvad ettepanekuga esitatud dokumentides.

Mis puutub kaebaja väitesse, et Hariduse- ja sotsiaalministril puudus seaduslik alus L. maakoolivalitsuse otsuse tühistamiseks ka E. L., J. K. ja E. T. kohta, siis ka see väide ei põhjusta Hariduse- ja sotsiaalministri otsuse tühistamist, kuna Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse (RT 28 — 1929) järgi (§ 23) valve kohalikkude koolivalitsuste tegevuse üle kuulub Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile, millepärast minister õigustatud oli L. maakoolivalitsuse otsuse tühistama ka nende isikute suhtes, kes ei esinenud kaebustega ühes Õ'ga.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1036II — 1932 a.

Õppejõudude tasude seaduse alal.

E. N'le palgamaksmisel tema teenistusoleku ajal ei ole lihtsa arvestuse vea tagajärjel temale palka vähem makstud, kui temal tema arvamuse järele õigus saada oli. Nagu asja algoimetusest nähtub, on E. N'le õieti palka maksetud selle järgu ja astme järele, kuhu E. N. oli tasusaamisel arvatud. E. N'le oli teada, missugusesse järku ja astmesse oli tema 1. aprillist 1928 a. palgasaamisel arvatud, palgalehtedes oli see ära märgitud, ning E. N. kogu teenistuse ajal ei tõstnud vaielusi selle üle, et ta ei ole õieti arvatud vastavasse järku ja astmesse. Kuna E. N'le on palka makstud õieti selle astme ja järgu järele, kuhu tema oli arvatud ja mille vastu tema ei tõstnud vaielust, siis ei ole alust pärast E. N. teenistusest lahkumist kohustada Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi E. N'le tagant järele välja maksuma saamata jäänud palga nimetuse all mõningaid summasid.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1024 II — 1932 a.

Ravimisekulude sissenõudmise alal.

Riigikohtu Administratiiv-osakond on seletanud (toimeetus nr. 990 II — 1932), et ravimisekulud, mis on jäetud tasumata haige-

majale (Riigikohtu otsus käib riigi poolt ülalpeetava haigemaja kohta), kuuluvad sissenõudmisele administratiivkorras Administratiiv-sissenõudmise seaduse § 2 (RT 2 — 1932) alusel.

Hoolekande seaduse alal.

Hoolekande seaduse § 19 on nähtud ette, et iga hoolekannet tarvitav isik saab, välja arvatud selles seaduses eriti näidatud juhtumused, abi sellelt valla-, alevi või linnavalitsuse asutuselt, kelle piirides ta alalist hoolekannet tarvitamata viimase kolme aasta jooksul viimati vähemalt üks aasta vahetpidamata alaliselt elanud. Kui niisugust kohta ei ole, siis saab ta abi sellelt omavalitsuse asutuselt, kus ta kõige kauem elanud sama aja jooksul ja samadel tingimustel. Eeltoodud paragrahv ei määra kindlaks alalise elukoha mõistet, vaid räägib ainult alalise elamise kestvusest ja tingimustest. Käesolevas asjas V. linnavalitsus on annud A. K'ile, kes on olnud varanduseta ja haiguse pärast ajutiselt töövõimetu, ühekordselt toetust 5 krooni suuruses. See abi on antud H. S. §§ 90 ja 91 põhjal. Hoolek. sead. § 90 on tähendatud, et puudust kannatavad isikud, kes ajutiselt kaotanud oma töövõime kas haiguste, vigastuste või mõnel muul põhjusel, ja tarvitavad arstiabi, saavad maksuta arstiabi (§ 91 ka toiduaineid või nende muretsemiseks rahalist abi) kuni terveksaamiseni selle valla-, alevi- või linnavalitsuse korraldusel, kelle piirkonnas nad viibivad abitarvitamise ajal. Edasi on samas paragrahvis tähendatud, et kui abitarvitaja alaline elukoht ei ole selle valla-, alevi- või linnavalitsuse piirkonnas, kus ta abi tarvitab, on abiandjal valla-, alevi- või linnavalitsusel õigus kantud kulusid §§ 21 ja 22 ettenähtud korras ja tähtaegadel tagasi nõuda sellelt valla-, alevi- või linnavalitsuselt, kelle piirkonnas on abisaaja alaline elukoht abisaamise ajal. Selles paragrahvis (§ 90) räägitakse alalisest elukohast, mitte aga alalise elamise kestvusest ja tingimustest nagu § 19-s. Sellest selgub, et § 90-s ongi hoolekande kulude kandmise kohustuse suhtes ette nähtud üks neist erijuhustest, millest räägib § 19-s. Kuna § 19-s, nagu eelpool seletatud, samuti ka ükski teine Hoolekande seaduse paragrahv ei määra kindlaks isiku alalise elukoha mõistet, siis selle mõiste kindlaks tegemiseks tuleb pöörduda BES poole. BES § 3066 määrabki, et alaliseks elukohaks loetakse see koht, mis osutub isiku kodanlise elu ja tema ettevõtte asupaigaks. Asjatoimetusest nähtub, et A. K. elas abitarvitamise ajal V. linnas (kuni abitarvitamiseni juba üle 5 kuu); järelikult tuleb tema alaliseks elukohaks lugeda V. linna. Oli aga K'i alaline elukoht abisaamise ajal V. linnas, siis puudub V. linnavalitsusel seaduslik alus K. peale kantud kulusid tagasi nõuda mõnelt teiselt omavalitsuse asutuselt.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 55 II — 1932 a.